

Padre Ángel tõusis suure pingutusega istuli. Ta hõõrus sõrmenukkidega lauge, lükkas punutud moskiitovõrgu kõrvale ja jäi hetkeks mõttesse vajunult katteta espartomatile istuma, just parajaks ajaks, et aru saada, ta on elus, ja tuletada meelde, mis kuupäev täna on ja millise pühaku mälestuspäev sellele vastab. „Teispäev, neljas oktoober,” mõtles ta ning lausus vaiksel häälel: „Franciscus Assisist.”

Ta pani end riidesse pesemata ja palvet lugemata. Ta oli kogukas, verekarva, vagura härja rahuliku kehaga, samuti liikus ta härjalikult, nappide ja kurblike sammudega. Pärast seda, kui ta oli sutaani nõõbirea harfikeeli häälestavate sõrmede jõuetu tähelepanuga kinni saanud, tõstis ta eest põikpuu ja avas siseõue viiva ukse. Vihma käes nõretavad tuberoosid meenutasid talle ühe laulu sõnu.

„Meri kasvab mu pisaraist,” ohkas ta.

Magamistuba ühendas kirikuga vahekäik, mis oli ääristatud lillepottidega ja sillutatud lahtiste tellistega, mille vahelt hakkas tärkama oktoobrikuine rohi. Enne kirikut läks *padre Ángel* käimlasse. Ta urineeris ohtralt ja hoidis hinge kinni, et tõrjuda teravat ammoniaagi-lehka, mis talt alati pisarad välja kiskus. Seejärel astus ta vahekäiku, mõtetes kummitamas: „Mind kannab see paat sinu unenäku.” Kitsukesel kirikuuksel tajus ta veel kord tuberoosidest õhkuvat rõskust.

Kirikus haises. Templil oli üksainus pikk lööv, samuti lahtistest tellistest põrand ja ainult üks väljakule avanev uks. *Padre Ángel* suundus otsejoones tornialusele. Ta nägi, et kellapommid ripuvad ta peast meetrijagu kõrgemal, ja järeldas, et köit jätkub tal veel nädalaks. Moskiitod ründasid teda. Ta löi ühe neist oma kuklal ägeda käelaksuga maha ja pühkis käe kellaköie vastu puhtaks. Seejärel kuulis ta enda kohal keerulise mehhaanilise hammasratastiku sisemist kolinat ja tundis kohe pärast seda – tuhmilt, sügavalt – kõiki viite kellalööki oma kõhus.

Ta ootas, kuni kuhtus viimane vastukaja. Siis haaras ta kahe käega köiest, rullis selle endal randmete ümber ja laskis mõranenud pronksil vastuvaidlematu veendumusega kõlada. Ta oli saanud kuuekümne ühe aastaseks. Kellalöömine oli tema eas liiga kurnav, aga ta oli alati inimesi isiklikult missale kutsunud ja pingutus toitis ta meelegendlust.

Trinidad tuli väljakupoolsest uksest sisse, kui kellad kõlasid, ja läks selle nurga poole, kuhu oli eelmisel öhtul üles seadnud hiirelõksud. Ta leidis eest midagi, mis tekitas temas ühtaegu nii tülgestust kui ka võidurõõmu: väikese tapatalgu tagajärjed.

Ta tegi esimese löksu lahti, haaras hiirel nimetissõrme ja põidlaga sabast ja heitis ta pappkarpi. *Padre Ángel* oli äsja avanud väljakupoolse ukse.

„Tere hommikust, *padre!*” ütles Trinidad.

Padre ei märganud neiu ilusat baritonhäält. Inimtühi väljak, vihma käes suikuvad mandlipuud ja lohutamatul oktoobrikuisel puhteajal tardunud linnake tekitasid temas hüljatustunnet. Aga niipea, kui ta vihmakrabinaga

harjus, hakkas ta väljaku teisest otsast selgesti ja natuke ebamaiselt eristama Pastori* klarnetit. Alles siis vastas ta tervitusele.

„Pastor ei olnud koos serenaadimängijatega,” ütles ta.

„Ei olnud,” kinnitas Trinidad. Ta tuli surnud hiirte karbiga lähemale. „Seda mängiti kitarridega.”

„Nad leierdasid oma kaks tundi üht algelist laulukest,” meenutas *padre*. „„Meri kasvab mu pisaraist.” Kas pole nii?”

„See on Pastori uus laul,” vastas neiu.

Seistes liikumatult näoga ukseava poole, haaras *padre*'t äkiline vaimustushoog. Ta oli palju aastaid kuulnud Pastori klarnetit, seda, kuidas noormees igal hommikul kell viis siit paari majaploki kaugusel harjutama asus, taburet vastu oma tuvila tugiposti. See oli väikelinna täpipealt töötav masinavärk: esiteks kella viie viis kellalööki; siis esimene kutse missale ja seejärel Pastori klarnet kostmas ta kodu siseõuest, puhastamas oma selgete ja artikuleeritud nootidega tuvimustusest paksu õhku.

„Viis on hea,” reageeris *padre*, „aga sõnad arutud. Sõnu saab väänata ühte- ja teistpidi, aga tulemus on ikka üks. „Mind kannab see unenägu sinu paati.””

Ta pööras ümber iseenda vaimukuse üle muiates ja läks altaritulesid süütama. Trinidad järgnes talle. Tal oli seljas pikk valge kleit, mille varrukad ulatusid sõrmenukkideni, ja ümber ilmaliku ühenduse sinine siidvöö. Tema kokkukasvanud kulmude alt vaatasid elavmustad silmad.

„Nad olid kogu öö siin kandis,” ütles *padre*.

* Tegelase nimi tähendab karjust. – Siin ja edaspidi tõlkija märkused.

„Margot Ramíreze juures,” poetas Trinidad haja-meelselt, solgutades hiirelaipu karbis. „Aga öösel juhtus midagi palju tähtsamat kui serenaad.”

Padre seisatas ja suunas talle oma vaikivsinised silmad.

„Mis siis?”

„Paskvillid,” ütles Trinidad. Ja tõi kuuldavale närvilise naerukihina.

Kolm maja eemal nägi César Montero und elevantidest. Ta oli neid pühapäeval kinos näinud. Pool tundi enne filmi lõppu oli hakanud kallama vihma ja nüüd jätkus kinopilt unenäos.

César Montero litsus kogu oma monumentaalse keha raskuse vastu seinu, samal ajal kui hirmunud pärismaalased põgenesid ummisjalu elevantikarja eest. Abikaasa müksas teda õrnalt, ent üles ei ärganud kumbki. „Asume tee,” pomises mees ja taastas esialgse asendi. Siis ta ärkas. Just sel hetkel kõlas teine kutse missale.

Suurt osa hoone seinast kattis võre. Väljakule avaneva, samuti võretatud akna ees rippus kollaste lilledega kretongist kardin. Öökapil seisis kaasaskantav raadiovastuvõtja, lamp ja helendava numbrilauaga kell. Teisel pool seinu ääres asus tohutu, peeglitega ustega riidekapp. Kui César Montero ratsasaapaid jalga tõmbas, tabas ta kõrv Pastori klarneti heli. Toornahast saapapaelad olid porist jäigad. Ta venitas neid jõuga, lastes neil libiseda läbi rusika, mis oli veel karedam kui paelte nahk. Seejärel otsis ta voodi alt kannuseid, kuid ei leidnud neid. Ta jätkas riietumist hämaruses ja püüdis mitte kolistada ega naist üles äratada. Särki kinni nõõpides kiikas ta öökapi kella ja katsus

siis voodi alt uuesti kannuseid leida. Esmalt otsis ta neid käsikaudu. Laskus siis juba neljakäpakile ja hakkas voodialust läbi kammima. Ta abikaasa ärkas üles.

„Mida sa otsid?”

„Kannuseid.”

„Need ripuvad kapi taga,” ütles naine. „Sa ise panid need laupäeval sinna.”

Naine lükkas moskiitovõrgu eest ja pani tule põlema. Mees tõusis häbiga püsti. Ta oli monumentaalne, tahumatu ja sitke seljaga, ent tema liigutused olid nõtked isegi ratsasaabastes, mille tallad nägid välja kui kaks puuliistu. Tal oli üsna erakordne tervis. Ta vanus näis määramatu, kuid kaelanahk paljastas, et tal on turjal üle viiekümne aasta. Ta istus voodile, et kannused saabaste külge panna.

„Aina sajab,” nentis naine, tundes, et ta teismeeas luud on öise niiskuse endasse imenud. „Mul on käsna tunne.”

Väike, kondine, pika ja terava ninaga oli tal võime näha välja nii, nagu ta ei olekski äsja ärganud. Ta püüdis vaadata vihma läbi kardina. César Montero oli just kannused paika seadnud, tõusis püsti ja põrutas mitu korda vastu põrandat. Maja värises vaskkannuste heli saatel.

„Jaaguar läheb oktoobris paksuks,” ütles mees.

Aga abikaasa ei kuulanud teda, joovastuses Pastori meloodiast. Kui ta meest uuesti vaatas, kammis see kapi ees juukseid, jalad harkis ja pea viltu, mis muidu peeglisse ei mahtunud.

Naine ümises Pastori viisile kaasa.

„Seda laulu kedrati kogu öö,” sõnas mees.

„See on väga ilus,” ütles naine.

Ta sõlmis lahti voodipeatsist ühe lindi, sidus juuksed sellega kuklale kokku ja ohkas, täielikult ärkvel: „Jään surmani su unelmasse.” Mees ei pööranud talle tähelepanu. Ta võttis hoopis kapisahatlist, kus olid veel mõned juveelid, väike naisekell ja täitesulepea, rahakoti. Ta valis sealt neli rahatähte ning pani koti tagasi samasse kohta. Seejärel pistis särgitaskusse kuus jahipüssi padrunit.

„Kui vihm jätkub, siis ma laupäeval ei tule,” teatas ta.

Sisehoovi ust avades seisatas ta hetkeks lävel, hingates sisse oktoobri varjulist hõngu, samal ajal kui ta silmad pimedusega harjusid. Ta hakkas juba ust kinni tõmbama, kui magamistoas helises äratuskell.

Ta abikaasa hüppas voodist välja. Mees ootas, käsi uksekoputil, kuni naine kella vaigistas. Siis vaatas ta naist esimest korda, mõtlikult.

„Ma nägin öösel unes elevante,” ütles ta.

Seejärel tõmbas ta ukse kinni ja läks muula saduldama.

Vihm kogus enne kolmandat missakutset jõudu. Madal tuul kitkus väljakul mandlipuudelt viimaseid kõdulehti, tänavavalgustid kustusid, aga majade aknad-uksed püsisid suletult. César Montero juhtis muula köögini ja hõikas sadulast maha tulemata oma abikaasale, et see tooks talle vihmamantli. Ta võttis põiki seljal rippunud kahe rauaga jahipüssi kätte ja sidus selle horisontaalselt sadularihmade külge. Ta abikaasa ilmus kööki vihmamantliga.

„Oota, kuni vihm järele annab,” ütles ta mehele kõhklevalt.

Mees tõmbas vaikides vihmamantli selga. Siis vaatas ta siseõue.

„See ei anna järele kuni detsembrini.”

Naine saatis teda pilguga vahekäigu lõpuni. Vihm langes otseloodis vastu roostes katuseplaate, aga mees läks ikkagi. Muula kannustades pidi ta sadulas ettepoole kummarduma, et pääseda sisehoovist väljudes ukse ristpalgi alt läbi. Katuseräästast kukuvad tilgad lõhkesid nagu haavlid vastu ta selga. Välisukselt hüüdis ta tagasi vaatamata:

„Laupäevani!”

„Laupäevani,” ütles naine.

Ainus avatud uks väljakul oli kirikuuks. César Montero vaatas üles ning nägi rasket ja madalat taevast kahe vaksa kõrgusel oma peast. Ta lõi ette ristimärgi, kannustas muula ja pani ta tagajalgadel mitu korda tiirutama, kuni loom saavutas seeplibedal pinnasel kindla asendi. Just siis nägi César Montero oma koduuksele kinnitatud paberit.

Ta luges seda sadulas istudes. Vesi oli värvi lahustanud, aga pintsliga tõmmatud jämedate trükitähtedega tekst oli veel arusaadav. César Montero juhtis muula seinale lähemale, rebis paberilehe maha ja kiskus tükkideks.

Ohjanähvakaga ärgitas ta muula traavima väledate sammudega, ühtlaselt, nagu on paras mitmetunniseks sõiduks. Ta lahkus väljakult mööda kitsast ja käänulist tänavat, kahel pool saviseintega majad, mille ukсед päästsid avanedes valla unenägude hõõguva tuha. Ta tundis kohvilõhna. Alles siis, kui ta oli jätnud selja taha väikelinna viimased hooned, sundis ta muula ümber pöörama, sõitis samasuguse kiire ja ühtlase traaviga tagasi väljakule ning peatus Pastori maja ees. Seal tuli ta sadulast maha, haaras jahipüssi ja sidus muula samba külge, kulutades kõigele sellele vaid hädavajaliku aja.

Uks ei olnud põikpuuga suletud, seda hoidis alt kinni hiiglasuur teokarp. César Montero astus hämarasse elutappa. Ta kuulis kõrget nooti ja seejärel äraootavat vaikust. Ta möödus neljast toolist, mis paiknesid villase liniku ja pudelikesse pistetud kunstlilledega laua ümber. Lõpuks jäi ta siseõue viiva ukse ees seisma, lükkas vihmamantli kapuutsi peast, võttis kobamisi maha püssi kaitseriivi ja hüüdis rahuliku häälega, vaat et sõbralikult:

„Pastor!”

Pastor ilmus uksele, keerates klarnetil huulikut lahti. Noormees oli kleenuke, sirge, kääridega püगतud udemetriibuga. Kui ta César Monterot nägi, kongsad kindlalt muldpõranda küljes kinni ja püss vöö kõrguselt temale suunatud, vajus tal suu ammuli. Aga ta ei öelnud midagi. Ta kahvatas ja naeratas. César Montero surus kõigepealt kongsad tugevasti vastu põrandat, siis relvapära küünarnukiga vastu puusa; seejärel vajutas ta hambad kokku ja samal ajal ka päästiku. Maja vappus kärgatusest, kuid César Montero ei teadnud, kas see oli enne või pärast vapustust, kui ta läbi ukseava nägi, kuidas Pastor tõugulikult voogeldes roomab mööda pisikeste veriste sulgede niret.

Alkald* hakkas just magama jääma, kui kõlas püssipauk. Ta ei olnud purihamba valust vaevatuna kolm ööd maganud. Sel hommikul, esimese missakutse ajal võttis ta juba kaheksanda valuvaigistava tableti. Valu andis järele. Vihmapõrin tsinkplekk-katusel aitas tal uinuda, kuid

* Alkald – linnaepea, valitsuse esindaja ja selles raamatus ka leitnant.

hammas tuikas valutamata edasi ka magades. Lasku kuuldes ärkas ta ehmatusega üles ja krahmas padrunitasku ja revolvriga vöö, mida alati hoidis ühel toolil rippvoodi kõrval, vasaku käe ulatuses. Ent nüüd oli kuulda üksnes uduvihma sabinat, mistõttu ta arvas, et tegu oli olnud luupainajaga, ja hakkas uuesti tundma valu.

Tal oli kerge palavik. Ta nägi peeglist, et põsk läheb paiste. Ta keeras lahti mentooliga vaseliini topsi ja määris seda haigele kohale, mis oli pinges ja siledaks ajamata. Järsku kuulis ta läbi vihma kaugete häälte kõminat. Ta läks rõdule. Tänavas asukad – mõned ööriietes – tormasid väljaku poole. Üks noormees pööras pea tema suunas, tõstis käed ja hüüdis peatumata:

„César Montero tappis Pastori!”

Väljakul käis César Montero ringi, sihtides jahipüssiga inimmassi. Alkald tundis ta vaevu ära. Ta võttis vasaku käega revolvri kabuurist välja ja suundus väljaku keskossa. Rahvas andis talle teed. Piljardisaalist astus välja politseinik, püss vinnas, mis oli suunatud César Monterole. Alkald ütles talle vaikselt: „Ära tulista, loom.” Ta pani revolvri kabuuri tagasi, haaras politseinikult vintpüssi ja sammus edasi väljaku keskosa poole, relv laskevalmis. Rahvas kogunes seinte äärde.

„César Montero,” hüüdis alkald, „anna jahipüss siia!”

César Montero ei olnud teda kuni selle hetkeni märganud. Ta pööras end hüppega tema poole. Alkald surus päästikut, aga ei tulistanud.

„Eks tulge ise sellele järele!” hõikas César Montero.

Alkald hoidis vintpüssi vasakus käes ja kuivatas paremaga lauge. Ta kaalus iga sammu, sõrm pingul päästikul

ja pilk naelutatud César Monterole. Korrage jäi ta seisma ja käskis sõbralikul toonil:

„Viska püss maha, César! Aitab rumalustest!”

César Montero taganes. Alkaldi sõrm oli endiselt päästikul pingul. Tema kehas ei liikunud ükski lihas, kuni César Montero laskis jahipüssil langeda ja lõpuks maha kukkuda. Alles siis pani alkald tähele, et tal endal olid jalas vaid pidžaamapüksid, ta higistas vihma käes ja hambavalust ei olnud jälgegi.

Majauksed avanesid. Kaks vintpüssidega politseinikku jooksid väljaku keskele. Rahvas kiirustas nende järel. Politseinikud pöörasid ümber ja karjusid, püssid vinnas:

„Tagasi!”

Alkald hüüdis rahulikul häälel, vaatamata kellegi poole:

„Väljakult lahkuda!”

Rahvas hajus laiali. Alkald otsis César Montero läbi, ilma et oleks käskinud tal vihmamantlit seljast võtta. Ta leidis särgitaskust neli padrunit ja pükste tagataskust sarvest käepidemega taskunoa. Kolmandast taskust leidis ta märkmiku, rõnga kolme võtmega ja neli sajapeesost rahatähte. César Montero laskis end läbi uurida, seisis tuimalt, käed laiali, ja liigutas keha vaid niipalju, kui oli vaja, et toimingut lihtsustada. Kui alkald lõpetas, siis kutsus ta kaks politseinikku, andis esemed neile üle ja jättis César Montero nende hoolde.

„Viite ta otsekohe linna kasarmusse,” käskis ta. „Teie vastutate tema eest.”

César Montero võttis vihmamantli seljast. Ta ulatas selle ühele politseinikest ja kõndis meeste vahel, ükskõikne vihma ja väljakule jäänud inimeste jahmatuse suhtes.

Alkald jälgis teda kaugenemas ja vajus mõttesse. Siis pöördus ta rahva poole, tegi žesti, nagu peletaks kanu, ja hõikas:

„Laiali siit!”

Kuivatades nägu palja õlavarrega, sammus ta üle väljaku ja jõudis Pastori majja.

Surnu ema oli varisenud toolile, ümbritsetuna naistesalgast, kes halastamatu usinusega talle tuult lehvitas. Alkald lükkas ühe naistest eemale. „Andke talle õhku,” ütles ta. Naine pööras end tema poole.

„Ta oli just kodust välja astunud, et missale jõuda,” seletas ta.

„Hea küll,” ütles alkald, „aga nüüd laske tal hingata!”

Pastor oli vahekäigus, otseti maas tuvilaseina ääres, veriste sulgedega surivoodil. Õhus hõljus vänge tuvimustuse hais. Meesterühm püüdis parajasti surnukeha tõsta, kui alkald lävele ilmus.

„Eemale siit!” käskis ta.

Mehed asetasid laiba tagasi sulgedele, samasse asendisse, milles olid ta leidnud, ja taganesid tummalt. Pärast surnukeha vaatlemist pööras alkald ta ümber. Tillukesi sulgi lendles laiali. Kõige rohkem sulgi oli kleepunud vöökohale, endiselt leige ja elava vere külge. Ta pühkis need kätega maha. Särk oli rebenenud ja vööpännal tükkideks. Särki alt paistis sisikond. Haav ei veritsenud enam.

„See oli jaaguarite nottimiseks paras jahipüss,” seletas üks meestest.

Alkald ajas end püsti. Ta pühkis endalt maha veriseid sulgi, najatudes vastu tuvila tugiposti, ega pööranud pilku laibalt. Lõpuks nühhkis ta käe vastu pidžaamapükse puh-taks ja ütles grupile:

„Ärge teda siit liigutage.”

„Jätate ta siia vedelema,” imestas üks meestest.

„On vaja alustada kohtueelse kriminaalmenetlusega,” sõnas alkald.

Majas puhkes naiste halin. Alkald rajas endale tee läbi lärmi ja lämbe haisu, mis hakkas toaõhus levima. Välisuksel sattus ta kokku *padre* Ángeliga.

„Ta on surnud!” hüüatas *padre* nõutult.

„Nagu kult,” vastas alkald.

Väljakuäärsete majade ukсед olid pärani. Vihm oli lakanud, aga tume taevast õõtsus katuste kohal ilma vähima praota päikesele. *Padre* Ángel peatas alkaldi, haarates tal õlavarrest.

„César Montero on hea inimene,” lausus ta, „tegu pidi olema meelesegadushetkega.”

„Ma tean seda,” vastas alkald kärsitult. „Ärge muretsege, *padre*, temaga ei juhtu midagi. Minge aga sisse, seal on koht, kus teid on vaja.”

Ta kauges majast teatava ägedusega ja käskis politseinik valve lõpetada. Seni vaos hoitud rahvamass sööstis Pastori maja poole. Alkald läks piljardisaali, kus üks politseinik teda puhta riidekomplektiga ootas: tema leitnandimundriga.

Tavaliselt ei olnud piljardisaal nii vara lahti. Sel hommikul oli see aga juba enne seitset puupüsti täis. Mõned mehed rüüpasid kohvi neljakohaliste lauakeste ümber või letile toetudes. Enamik oli veel pidžaamas ja toa-sussides.

Alkald võttis end kõigi juuresolekul alasti, nühhkis pidžaamapükstega poolkuivaks ja asus vaikides mundrit

selga tõmbama, tähelepanelik vestluste suhtes. Ajaks, mil ta saalist väljus, oli ta läbini kursis intsidendi üksikasjadega.

„Vaadake ette,” hõikas ta välisukselt, „igauhe, kes minu linnas korralagedust tekitab, pistan türmi!”

Ta laskus mööda kivitänavat alla kedagi tervitamata, kuid hoomas rahva ärevust. Ta oli noor, sundimatute liigutustega ja näitas igal sammul välja, et tema kohalolu lausa peab märkama.

Kell seitse lasid pargased, mis vedasid kolm korda nädalas kaupa ja reisijaid, vilet, lahkudes kai äärest, ilma et keegi pööraks neile tavapärasest tähelepanu. Alkald laskus alla mööda sammaskäiku, kus Süüria kaupmehed oma kirevaid tooteid välja laotasid. Doktor Octavio Giraldo, määratlemata vanuses ja läikivate lokkidega meedik, nägi oma vastuvõturuumi ukselt, kuidas pargased allavoolu kulgesid. Ka temal oli seljas pidžaama ja jalas sussid.

„Doktor,” ütles alkald, „pange riidesse, et autopsiat teha.”

Arst vaatas teda uudishimulikult. Siis paljastas ta rea valgeid ja tugevaid hambaid. „Nii et nüüdsest peale tohib autopsiaid teha,” ütles ta ja lisas:

„Silmanähtavalt on see suur edasimineku.”

Alkald üritas naeratada, aga põse tundlikkus seda ei lubanud. Ta kattis suu käega.

„Mis teil on?”

„Üks pagana hammas.”

Doktor Giraldo paistis vestlusaldis. Ent alkaldil oli kiire.

Kai lõpus koputas ta saviga katmata, harilikust hiidroost seinte ja veepiirini ulatuva palmikatusega maja uksele. Avas roheka nahaga seitsmendat kuud lapseootel

naine. Ta oli paljajalu. Alkald lükkas ta kõrvale ja astus hämarasse elutuppa.

„Kohtunik!” kutsus ta.

Kohtunik Arcadio ilmus puukingi lohistades toauksele. Ta nabast allpool rippusid ilma rihmata, drellist püksid ning tema ülakeha oli paljas.

„Valmistage end ette laiba vaatluseks kohtueelses menetluses,” ütles alkald.

Kohtunik hakkas üllatunult vilistama.

„Kust selline uudis järsku tuli?”

Alkald marssis temast mööda magamistuppa. „Seekord on teisiti,” ütles ta, kui avas akent, et uneumbset õhku tuulutada. „On parem asju õigesti teha.” Ta pühkis tolmuseid käsi vastu oma triigitud pükse ja küsis vähima sarkasminoodita hääles:

„Kas te oskate laiba vaatlust vormistada?”

„Loomulikult,” vastas kohtunik.

Alkald uuris akna valgel oma käsi. „Võtke sekretär süüdistusakti kirjapanekuks kaasa,” ütles ta, samuti ilma halva tagamõtteta. Siis pöördus ta noore naise poole, käelabade välja sirutatud. Nendel olid vereplekid.

„Kus ma end pesta saan?”

„Veetsisternis,” vastas tema.

Alkald läks sisehoovi. Naine otsis kirstust puhta käteräti ja sättis selle vahele lõhnava seebi.

Ta jõudis siseõue siis, kui alkald oli käsi raputades tagasiteel magamistuppa.

„Tahtsin teile just seepi tuua,” ütles naine.

„Käib nii ka,” vastas alkald. Ta vaatas uuesti oma käelabasid. Võttis käteräti ja kuivatas neid mõtlikult, kohtunik Arcadiot silmitsedes.

„Ta oli tuvisulgi täis,” ütles ta.

Istudes voodil ja rüübrates pikkade vahedega tassist musta kohvi, ootas ta, kuni kohtunik Arcadio end täielikult riidesse pani. Naine jälgis neid elutoast.

„Kuni teil hammast välja ei tõmmata, paistetus ei alane,” ütles ta alkaldile.

Alkald lükkas kohtunik Arcadiot tänava poole, vaatas siis uuesti naise poole ja puudutas nimetissõrmega tema paisunud kõhtu.

„Ja see paistetus, millal see sul alaneb?”

„Õige pea,” vastas naine.

Padre Ángel ei läinud õhtul jalutama nagu harilikult. Pärast matuseid jäi ta kuni hämardumiseni ühte all-linna majja vestlema. Ta tundis end hästi, olgugi et pikaaegne vihm pani tal selgroolülid sageli valutama. Kui ta koju jõudis, siis tänavalaternad juba põlesid.

Trinidad kastis vahekäigus lilli. *Padre* küsis, kus on pühitsemata armulaualeivad, ja neiu vastas, et viis need peaaltarile. Moskiitopilv mässis ta endasse, kui ta oma toas tule süütas. Enne ukse sulgemist pihustas ta ühegi vaherahuta toa täis putukamürki, ise selle haisu tõttu aevastades. Lõpetades oli ta üleni higine. Ta vahetas musta värvi sutaani valge vastu, mis oli paigatud ja mida ta kodus kandis, ning läks angelust lugema.

Tagasi toas pani ta panni tulele, asetas lihatüki praadima ja asus sibulat viilutama. Hiljem pani ta kõik selle taldrikule, kus ootas ees keedetud maniokiraas ja pisut külma riisi – lõunasöögi jäägid. Ta viis taldriku lauale ja istus sööma.

Ta sõi kõike läbiseigi, lõigates eri toidust killukeksi ja litsudes neid noaga kahvlil tihedalt kokku. Ta mälus keskendunult, näris hõbedaplommiliste hammastega läbi viimsegi pala, huuled kokku surutud. Seda tehes pani ta kahvli ja noa käest taldriku äärde ning uuris tuba katkematul ja tähelepanelikul pilgul. Tema vastas seisis kapp kirikuarhiivi kopsakate raamatutega. Ühes nurgas oli pajuvitstest kõrge seljatoega kiiktool, diivanipadi õmmeldud pea kõrgusele. Kiiktooli taga oli vahesein, mille rippus koos ristilöödu kujuga kõhasiirupit reklaamiv kalender. Teisel pool vaheseina asus magamistuba.

Lõpetanud einestamise, tundis *padre Ángel*, et lämbub. Ta harutas pakendist välja tükikese guajaavimaiust, kalas klaasi ääreni vett täis ja asus suhkrustatud hõrgutist sööma, pilk kalendril. Iga suutäie järel võttis ta lonksu vett silmi kalendrilt pööramata. Viimaks ta rõhatas ja pühkis huuled varrukasse puhtaks. Ta oli üheksateist aastat niimoodi õhtustanud, üksi oma kabinetis, korrates iga liigutust pedantse täpsusega. Iial ei olnud ta tundnud piinlikkust oma üksinduse pärast.

Pärast roosipärja palvet palus Trinidad temalt raha arseeniku ostmiseks. Ta keeldus juba kolmandat korda, väites, et lõksudest piisab. Trinidad käis peale:

„Aga kõige pisemad hiired viivad juustu minema ega lange lõksu. Sellepärast peaks juustu ära mürgitama.”

Padre tõdes, et Trinidadil on õigus. Kuid enne, kui ta seda sõnadesse panna jõudis, tungis kirikuvaikusesse vastas asuva kinosaaali lärmakas valjuhääldi. Esiotsa tuli tuhm kähin. Siis helinõela kraapimine vastu plaati ja kohe seejärel läbilõikava trompetiga algav mambo.

„Kas tuleb seanss?” küsis vaimulik.

Trinidad vastas jaatavalt.

„Kas sa tead, mis on kavas?”

„„Tarzan ja Roheline jumalanna”,” ütles Trinidad. „Sama, mis pühapäeval vihma pärast pooleli jäi. Lubatud kõigile.”

Padre Ángel läks tornialusele ja lõi pikemate vahedega kaksteist korda kella. Trinidad oli segaduses.

„Te eksisite, *padre*,” ütles ta käsi vehkides, silmis ärev läige. „Film sobib kõigile. Tuletage meelde, et pühapäeval ei löönud te ühtegi korda kella.”

„Aga see on rahva suhtes lugupidamatu,” ütles *padre* kaelalt higi kuivatades. Ja kordas ähkides: „Lugupidamatu.”

Trinidad sai aru.

„Oleks vaid pidanud seda matust nägema,” seletas *padre*. „Kõik mehed võistlesid kirstu kandmise nimel.”

Hiljem jättis ta neiuga hüvasti, sulges inimtühjale väljakule viiva ukse ja kustutas pühakoja tuled. Vahekäigus, teel magamistuppa laksas ta endale vastu otsmikku: talle meenus, et oli unustanud anda Trinidadile raha arseeniku tarbeks. Ent juba enne, kui ta tuppa jõudis, oli see tal uuesti meelest pühitud.

Natukese aja pärast istus ta töölaua taga ja valmistus lõpetama eelmisel õhtul alustatud kirja. Ta oli sutaani kõhuni lahti nõöpinud ja sättis lauale valmis kirjaploki, tindipoti ja kuivatuspaberi, samal ajal aga puistas oma taskuid prille otsides. Siis meenus talle, et oli need jätnud matusel seljas olnud preestrirüü taskusse, ja ta tõusis, et need ära tuua. Kui ta oli eelmisel õhtul kirjutatu üle lugeanud ja alustanud uut lõiku, koputati kolm korda uksele.

„Sisse!”

Ilmus kinosaaali omanik. Väike, kahvatu, püüdlilikult raseeritud, ees puruõnnetu ilme. Tal oli seljas laitmatu valgest linasest rüü ja jalas kahevärvilised kingad. *Padre* Ángel juhatas ta istuma pajuviitstest kiiktooli, kuid mees tõmbas püksitaskust välja taskuräti, harutas selle piinliku hoolega lahti, pühkis hoopis pingilt maha tolmu ja istus sellele, jalad harkis. *Padre* Ángel nägi siis, et see, mida ta vööl kannab, ei ole revolver, vaid patareidega taskulamp.

„Teie teenistuses,” ütles *padre*.

„*Padre*,” alustas ärimees pea hingetult, „andestage, et ma teie asjadesse sekkun, aga täna õhtul pidi küll eksitus juhtuma.”

Padre noogutas ja ootas.

„„Tarzan ja Roheline jumalanna” sobib igasugusele publikule,” jätkas ärimees. „Te ise tunnistasite seda püha-päeval.”

Padre püüdis teda katkestada, kuid kinoomanik tõstis käe märgiks, et ei ole veel lõpetanud.

„Ma olen juba leppinud kellalöökidega,” ütles ta, „sest on tõsi, et osa filme on ebamoraalsed. Aga selles tänases ei ole midagi kahtlast. Me mõtlesime seda laupäeval laste-seansil näidata.”

Padre Ángel seletas talle siis, et tõepoolest ei ole filmi kohta ühtegi moraalimärkust kataloogis, mis talle iga kuu posti teel saadetakse.

„Kuid näidata kino täna,” jätkas ta, „on lugupidamatu, kuna linnas on surnu. Ka see on osa moraalist.”

Ärimees sihtis teda silmadega.

„Mullu tappis sama politsei kinos ühe mehe ja vaevalt viidi laip ära, kui film jätkus!” pahvatas ta.

„Nüüd on teisiti,” ütles preester, „alkald on muutunud mees.”

„Kui valimised on taas ukse ees, tuleb ka veresaun tagasi,” vastas omanik meelt heites. „Alati, alates ajast, kui linn on linn, kordub sama asi.”

„Saame näha,” ütles *padre*.

Ärimees puuris teda murtud pilgul. Kui ta uuesti rääkima hakkas, saputades särki, et rinnaesist tuulutada, oli ta hää l omandanud anuva tooni.

„See on kolmas kõigile kohane film, mis meile sel aastal saadeti,” seletas ta. „Pühapäeval jäid kolm linti vihma tõttu näitamata ja paljud vaatajad tahavad teada, kuidas lugu lõpeb.”

„Kellad on juba kõlanud,” vastas *padre*.

Ärimees tõi kuuldavale ahastusohke. Ta ootas, vaadates *padre*'t, ega suutnud enam mõelda muule kui kabineti lämbele palavusele.

„Niisiis, parata ei ole midagi?”

Padre Ángel raputas pead.

Kinoomanik äigas käega vastu põlve ja tõusis püsti.

„Hästi,” ütles ta, „mis seal ikka.”

Ta voltis taskuräti taas kokku, kuivatas kaelalt higi ja takseeris kabinetti kibeda karmusega.

„See siin on põrgu,” ütles ta.

Padre saatis ta ukсени. Lükkas riivi ette ja istus kirja lõpetama. Pärast seda, kui ta oli teksti algusest peale üle lugenud, lõpetas pooliku lõigu ja vajus mõttesse. Sel hetkel vaikis valjuhääldist kõlanud muusika. „Lugupeetud

publikule antakse teada,” kuulutas ebaisikuline hääl, „et tänaõhtune film jääb ära, sest ka meie ettevõtte ühineb leinaga.” *Padre Ángel* tundis ära ärimehe hääle ja naeratas.

Palavus kasvas. Preester kirjutas edasi, pidades väike-seid pause, et pühkida higi ja lugeda üle kirjutatut, kuni sai täis kaks lehte. Ta oli just läkituse allkirjastanud, kui hakkas ilma hoiatuseta kallama vihma. Niiske maapinna aur imbus tupp. *Padre Ángel* kirjutas ümbrikule, sulges tindipoti ja tahtis kirja kokku murda. Ent enne seda luges ta üle viimase lõigu. Seejärel tegi tindipoti uuesti lahti ja lisis postskriptumi: „Jälle sajab. Sellise talvega ja sellepärast, mis ma teile eespool kirjutasin, arvan, et meid ootavad ees kibedad päevad.”